

N:o 226.

Af herr **J. Widén**, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående ny aflöningsstat för statskontoret.

I sitt principbetänkande, »Allmänna förutsättningar och grunder för en reglering af löneförhållanden m. m. inom de centrala ämbetsverken», förklarade löneregeringskommittén, att den ansett sig böra såsom en allmän förutsättning för de löneregeringsförslag, som kommittén komme att afgifva för nämnda ämbetsverk, »antaga, att för desamma i allmänhet bör stadgas, att samtliga ordinarie tjänstemän och betjante skola, där ej för särskilda fall undantag efter pröfning medgifves, vara å tjänsterummen tillstädes minst sex timmar hvarje söckendag.» Motiven till detta uttalande återfinnas på sidd. 120—124 i kommitténs berörda betänkande, som blifvit bland Riksdagens ledamöter utdeladt.

I öfverensstämmelse härmed föreslog också kommittén i sitt betänkande rörande reglering af löneförhållanden m. m. vid statskontoret, att för nämnda ämbetsverk måtte meddelas föreskrift om en dylik arbetstid på tjänsterummet (sidd. 129, 130 i betänkandet).

Uti propositionen angående ny aflöningsstat för statskontoret har emellertid någon dylik föreskrift ej föreslagits. Och herr statsrådet och chefen för finansdepartementet har i sitt anförande till statsrådsprotokollet uttalat, att han anser någon sådan allmän bestämmelse beträffande tjänstgöringstiden på tjänsterummen icke böra för statskontoret meddelas. Där emot har han ställt i utsikt, att i en blifvande *arbetsordning* kunde meddelas föreskrift för vissa af de lägre tjänstemännen om en reglementerad arbetstid å tjänsterummen af »ungefärligen» den omfattning, kommittén föreslagit. Skälen för denna statsrådets ståndpunkt angifvas å sid. 46—50 i ofvanberörda protokoll.

Då jag icke för min del kan finna annat än att löneregleringskommitténs ståndpunkt är riktigare och äfven mera betryggande för åstadkommande inom ämbetsverken af den arbetsprodukt, man efter inträdande löneförhöjning har rätt fordra, har jag dristat motionsvis framlägga denna sak till Riksdagens bepröfvande.

Såsom ytterligare skäl för behöfligheten af en allmän föreskrift om en viss utsträckt arbetstid på tjänsterummet såsom i regel gällande för *samtliga* ämbets- och tjänstemän, tillåter jag mig åberopa *dels* härvid fogade uppsats om »Reformer i arbetsättet inom de centrala ämbetsverken», sidd. 19—24, och *dels* mitt yttrande i Andra Kammaren vid remiss af den nu ifrågavarande propositionen.

Tillika vill jag erinra om, att i det nyligen afgifna betänkandet angående förändrad organisation af telegrafstyrelsen m. m. upptagits föreskrift om en obligatorisk tjänstetid på tjänsterummet af 8 timmar; och yttra kommitterade i detta ämne följande tänkvärda ord, som för visso hafva sin fulla tillämpning på tjänstemännen i ämbetsverken i allmänhet: »Kommitterade kunna icke jäfva riktigheten af den allt oftare hörda klagan, att den arbetstid, som tjänstemännen i allmänhet för närvarande afse åt staten, är fört kort, och kommitterade hålla före, att därpå beror äfven det missförhållandet, att arbetsintensiteten inom statens ämbetsverk i allmänhet är otillfredsställande. För en längre tjänstetid talar nämligen det kända förhållandet, att där den större delen af arbetsdagen är förlagd, dit dragas ock själfmant den större delen af intresset, hvilket i sin ordning omsättes i ett intensivare arbete. Den privata affärsvärlden, till hvilken kommitterade nödgas ständigt återkomma såsom erbjudande den enda lämpliga jämförelsen, skulle aldrig kunna nöja sig med det under några af dagens timmar lämnade halfintresserade arbete, som staten får taga för godt, och det synes kommitterade vara en sjäklar fordran, att man vid reglerandet af ett ämbetsverks arbetskrafter måste i första hand råda bot i detta afseende». (Sid. 15 i betänkandet).

Uti propositionen angående godkännande af telegrafverkets utgiftsstaten har ock kommitterades nyssberörda förslag blifvit af herr statsrådet och chefen för civildepartementet godtaget.

Likaså har vid den nyss afgifna propositionen rörande omorganisation af arméförvaltningen herr statsrådet och chefen för landtförvarsdepartementet förklarat, att i en blifvande instruktion för detta verk skall införas föreskrift om en obligatorisk tjänstgöringstid å tjänsterummet af 6 timmar dagligen — med rätt till undantag, då tjänsten så kräfver.

Några tillfyllestgörande skäl, hvarför föreskrift om obligatorisk tjänstgöringstid på ämbetsrummet skulle vara mindre behöflig i de centrala

ämbetsverk, som af löneregeringskommittén behandlats, än i telegrafstyrelsen eller arméförvaltningen hafva ej anförts; snarare torde det delvis vara tvärtom. Ej heller kan det med sanning påstås, att en sådan föreskrift beträffande t. ex. statskontoret skulle vara till men för arbetet i verket. Det bör väl vara regel, här som annorstädes, att arbetet bör för rättas på tjänsterummet, så snart det *kan* ske där; ej att arbetet bör ske annorstädes, så snart det ej *måste* ske å ämbetsrummet, såsom herr finansministerns yttrande till statsrådsprotokollet nästan synes vilja ställa saken. För fall, då tjänstens intresse kräfver befrielse från närvaro på tjänsterummet, må ju, enligt hvad löneregeringskommittén framhållit, undantag medgifvas.

Enligt kommitténs förslag var afsedt, att föreskriften om obligatorisk tjänstgöringstid på ämbetsrummet skulle intagas i blifvande instruktion, hvilken utfärdas af Kungl. Maj:t. Men därest, såsom herr statsrådet och chefen för finansdepartementet antyder, meddelandet af en dylik föreskrift, från hvilken därjämte de högre tjänstemännen skulle undantagas, skulle undanskjutas till en blifvande arbetsordning, hvilken det plägat ankomma på verket själf att bestämma, lärers utsikt ej finnas att få saken på ett betryggande sätt ordnad. Därför synes ett formligt beslut af Riksdagen i frågan erforderligt; och tillåter jag mig på grund häraf hemställa,

att Riksdagen vid godkännande af ny lönestat för kungl. statskontoret måtte bestämma såsom villkor för utgående af de nya aflöningsförmånerna, att föreskrift skall meddelas därom, att samtliga ordinarie tjänstemän och betjante skola, där ej för särskilda fall undantag efter pröfning medgifves, vara å tjänsterummen tillstädes minst 6 timmar hvarje söckendag.

Stockholm den 6 april 1907.

Johan Widén.
